

„Pedagogika daltońska w młodszych grupach przedszkolnych”

Kiedy we wrześniu 2011 rozpoczęliśmy realizację Innowacji Pedagogicznej „Szacunek - Nauka - Samodzielność” opartej na idei pedagogiki daltońskiej nie miałyśmy większych wątpliwości, że realizacja zadań dydaktyczno-wychowawczych wg planu daltońskiego powiedzie się w grupach starszych. Co do dzieci młodszych byłyśmy pełne obaw i niepokoju. Zastanawialiśmy się czy w grupach dzieci 3 i 4 letnich osiągniemy założone cele. Odbyte szkolenia, udział w konferencjach a nawet spotkania z konsultantami Daltoninternatinal z Holandii nie do końca rozwiąły nasze wątpliwości.

Jako nauczycielki z dużym stażem przyzwyczajone do pewnych stereotypów i pracy z całymi grupami, najpierw same w sobie musiałyśmy przewartościować pewne schematy i uprzedzenia. Nasza kreatywność, otwarta postawa oraz wymiana doświadczeń z nauczycielkami z partnerskich przedszkoli pozwoliła na to, aby główne założenia planu daltońskiego powoli zaczęły być widoczne w zachowaniu naszych wychowanków. Wspólnie pracowałyśmy nad tym jak zachęcić tak małe dzieci do podejmowania indywidualnych i grupowych działań. Jak sprawić, aby tak maluchy czuły się odpowiedzialne za planowanie oraz zakończenie wykonywania zadania. Jak realizować założenia edukacji daltońskiej z najmłodszymi? Dziś po prawie dwuletnim doświadczeniu z wielkim optymizmem patrzymy na kolejne wyzwania edukacji daltońskiej. Podejmujemy coraz to trudniejsze działania, dzięki którym dzieci rozwijają swoje kompetencje.

Plan daltoński stworzony przez Helen Parkhurst opiera się na trzech głównych zasadach:

- uczenie się umiejętności wykorzystywania samodzielności (odpowiedzialności)
- uczenie się pracy indywidualnej
- uczenie się współpracy.

O ile dwie ostatnie zasady są trudne do wdrożenia w grupie 3-latków, o tyle wdrożenie pierwszej ma ogromne szanse powodzenia, ponieważ proces dydaktyczno-wychowawczy edukacji daltońskiej jest wizualizowany. Znajdujące się w sali kolorowe *zdjęcia-obrazy* pozwalają dzieciom lepiej zrozumieć i zapamiętać zasady funkcjonowania w przedszkolu.

Dziecko nie potrzebuje pomocy dorosłego podczas porządkowania sali, układania zabawek czy książek. Kolorowe ilustracje to swego rodzaju instrukcje, które doskonale ułatwiają dziecku samodzielnie wykonać zadanie. Oczywiście należy tu pamiętać o tym, że potrzeby i możliwości każdego dziecka są inne. Dlatego nauczyciel wspiera i pomaga w działaniu najmłodsze dzieci. Dzięki odpowiednio przygotowanym niestandardowym środkom

dydaktycznym, organizacji przestrzeni, wydzieleniu miejsc do działań tematycznych i zgromadzeniu w nich odpowiednich materiałów dydaktycznych dzieci mają ogromną szansę na swobodne podejmowanie samodzielnych działań.

Jednym z pierwszych elementów wykorzystywanym w codziennej pracy jest zwizualizowany *Plan Dnia* - porządkuje i daje poczucie bezpieczeństwa małym dzieciom. Każdy dzień rozpoczyna się od prezentacji ilustracji przedstawiających kolejne czynności zaplanowane przez nauczyciela. Wspólnie z dziećmi nauczycielka umieszcza na tablicy odpowiednie obrazki, a dzieci doskonale orientują się co będą za chwilę robić. Każdy ranek w przedszkolu to wspólne planowanie dnia. Barwne ilustracje przedstawiające w sposób symboliczny różne działania podejmowane przez dzieci i nauczyciela nie tylko oswajają dzieci z rytmem dnia, ale również pokazują jego systematyczny przebieg. Dzieci znając występujące po sobie poszczególne etapy czują się bezpieczne co sprawia, że czują się na pewno współodpowiedzialne za realizację planowanego dnia.

Pomimo naszych obaw ciągła praca nad wzbogacaniem kącików zainteresowań, wykorzystywanie prostych pomocy i środków dydaktycznych, wizualizacja procesów np. następujących po sobie dni tygodnia zaznaczonych kolorami, planowanie dnia i kolejnych czynności przyniosły oczekiwane efekty. Zaznaczanie za pomocą wizytówki bądź zdjęcia swojej obecności i swojego nastroju w chwili przyścia do przedszkola, dyżurów i obowiązków, stosowanie umownego sygnału do sprzątnięcia zabawek i wizualizacja niektórych czynności i procesów tj. mycie rąk, układania puzzli sprawiły, że nasze 3 i 4 letnie dzieci stają się swobodne, odpowiedzialne, samodzielne i chętne do pracy. Nie bójmy się więc wyzwań, innowacji nawet w młodszych grupach. Obserwujemy dzieci z uwagą, stymulujemy je do działań we własnym tempie i rytmie dnia, uczymy odpowiedzialności za wykonywane zadania i stopniujemy trudności w miarę ich rozwoju. A dzieci wyposażone w określone umiejętności i posiadające kluczowe kompetencje lepiej będą sobie radzić na kolejnych szczeblach edukacji.

Kiedy my, nauczyciele jesteśmy przekonani o celowości i skuteczności realizowanych zadań i programów, dzieci z ochotą i entuzjazmem będą uczestniczyć w proponowanych działaniach. Poprzez zabawę i pracę będą się uczyć, a jednocześnie czerpać radość z odkrywania i doświadczania. Jeśli zgodnie z ideą Helen Parkhurst świadomie będziemy pracować wg trzech głównych zasad to dzięki edukacji daltońskiej będziemy kształtować u dzieci te cechy, które są pożądane u dorosłego człowieka we współczesnym świecie.

